

Linguistica ONLINE. Added: September, 1st 2005.
<http://www.phil.muni.cz/linguistica/art/krcmova/krc-010.pdf>
 ISSN 1801-5336

Slangové výrazivo jako součást zábavných textů^[*]

Marie Krčmová

K základní charakteristice slangového výraziva, přesněji výraziva některého zájmového slangu, slangismů v užším slova smyslu, patří podle všeobecně přijaté definice (Hubáček, naposledy 2002) jeho expresivnost. Expresivností se přitom v lingvistice obvykle rozumí pragmatická složka významu slova, která je výrazem postoje mluvčího ke sdělované skutečnosti nebo k některé ze složek komunikační situace. Citová příznakovost, s níž se expresivita ztotožňuje, se jeví jako výrazná zejména pozorovateli mimo zájmovou skupinu, zatímco uvnitř ní se rychle neutralizuje.

Expresivní funkce je jednou ze základních funkcí jazyka. Realizuje se prostředky všech rovin jazyka, při popisu se jí však nejvíce pozornosti věnuje v lexikologii (a v důsledku toho i v lexikografii). Ve slovní zásobě spisovného jazyka je podíl expresiv omezený, neboť tento jazyk je primárně užíván v komunikaci veřejné, kde je projev osobnosti produktora, jemuž expresivní funkce jazyka odpovídá, regulován racionalitou autorského záměru.

Projevem autorské osobnosti je také novost výrazového prostředku pojmenovávajícího designát, který již pojmenování má (autorský neologismus, okazionalismus), eventuálně užití tradičního výrazového prostředku v nové situaci (jedinečná metafora nebo metonymie, ev. i přirovnání a opis). Přechod těchto jedinečných případů do slovní zásoby celospolečenského spisovného jazyka je však náhodný a výraz pak už původní expresivní příznak ztrácí.

V sociolektech jsou podmínky jak pro plné uplatnění expresivní funkce jazyka, tak pro stálou inovaci prostředků její signalizace optimální. Spontánnost a mluvenost sociolektu je základem pro neformálnost vyjadřování. Podstatné je však až to, že slang je vlastní menší a relativně uzavřené skupině uživatelů, v níž jsou živé a silné vzájemné vazby. Skupina má obvykle určitý okruh výrazů nejrůznějšího původu, které jsou pro ni víceméně typické (přezdívky, názvy pro specifické zážitky a činnosti), další povytce

[*] Previously published as Krčmová, Marie. 2004. "Slangové výrazivo jako součást zábavných textů". *Sborník prací FF OU věnovaný životnímu jubileu prof. PhDr. Jaroslava Hubáčka, CSc. a doc. PhDr. Naděždy Bayerové, CSc.*, No. 4 (ed. I. Bogočová), pp. 213-220. Ostrava: Filozofická fakulta OU. Reproduced with permission. [Editor's note]

nespisovné výrazy ji spojují s jinými skupinami s podobnými zájmy a činnostmi (slang vodácký, horolezecký atd.), součástí normy skupiny jsou i výrazy lokální variety češtiny (regionální n. nářeční slova) a široký okruh slov obecně nespisovných. Tradiční skupinové výrazy posilují pocit neformálnosti vztahu a sama jejich znalost signalizuje, že uživatel je ve skupině zakotven a zná její vnitřní komunikační normy. Pro malou skupinu s neformálními vazbami je důležitá také akcentace rolí komunikantů, jež se odrazí mj. i ve využívání jazykových prostředků pro její prezentaci: fyzická převaha může být doprovázena nebo jen suplována silně expresivním vyjádřením nebo užíváním slangových pojmenování, jež nejsou mimo skupinu srozumitelná. Lepší pozici ve skupině získává i člověk se zajímavým způsobem vyjadřování, dobrý vypravěč a bavič.

Pro jazykové vymezení skupiny by mohla hotová zásoba slangismů přejatá od starších členů stačit, tak jako plně vyhovuje ve skupině profesní, kde mají specifické výrazy velkou tradici a vytrácejí se až zánikem realie. Potřeba inovace vyjádření zájmové skupiny však má kořeny v samém jejím fungování: uzavřenost skupiny a jejích společných prožitků do jisté míry omezuje tematiku komunikátů (a v důsledku toho i soubor neutrálních výrazů, jichž by bylo možno při komunikaci použít) a omezený je i okruh potenciálních příjemců. Je tedy - pro dosažení komunikačního úspěchu, který není v pouhém předání informace - výhodné zvolit jinou formu vyjádření. Dochází k obměnám, inovacím v konkrétních komunikátech a v souvislosti s tím i v množině všech komunikátů ve skupině v určitém období realizovaných. Potřeba variability výrazu vede k neologizaci na základě sémantického tvoření, derivace, ev. nových přejetí z jiných útvarů národního jazyka, jiných vrstev nebo i obnovení archaismů, obměn kolokací apod. Nový výraz je pak projevem osobnosti tvůrce, sama novost akcentuje na pozadí neutrálního výrazu pojmenovávanou skutečnost, ukazuje ji z jiného úhlu atd. Reakcí posluchačů není neporozumění (situace a podstata sdělení je při společném komplexu zkušeností v podstatě známa a v mluveném projevu je tak vysoká redundance, že význam i smysl identifikovat lze), ale nějaký, většinou kladný ohlas na straně posluchačů: ideální reakcí je smích, který je jistě podmíněn obsahem, mnohdy však jen způsobem vyprávění, v němž volba jazykových prostředků podstatná. Smích posiluje ochotu příjemců nový výraz zařadit do vlastní slovní zásoby, ten pak však ztrácí charakter slova autorského a ve skupině zobecňuje. Důležité není tedy vytvoření, ale právě kladné přijetí inovace: toto přijetí se stává jazykovým signálem života skupiny, skupina stagnující již nové výrazivo nevytváří, ale jen čerpá, možná velmi živě, ale přece jen čerpá, z hotového.

Zobecnění výrazu vede ke ztrátě jeho příznakovosti uvnitř skupiny, oslabuje jeho schopnost vyjadřovat expresivitu. To vše ovšem platí jen uvnitř skupiny, nikoli navenek - tam, kde je svědkem vnitroskupinové komunikace postranní pozorovatel nebo kde je takový člověk do komunikace přímo zapojován. Pro něho jde vždy o výrazivo nezvyklé a zaujímá k němu přirozeně postoj. V něm se projevují nikoli obecné vlastnosti lidí, ale vlastnosti jednotlivého posluchače. Nepatří-li do skupiny, nejspíše mu budou i vyprávěné historky poněkud vzdálené - např. se bude mýjet se vzpomínkami na společný

tah nočním městem nebo na to, jak velká voda vyplavila tábor a kdo co přitom dělal, a cizí mu budou i mnohá pojmenování. Na situace, kdy se obsah sdělení míjí s adresátem, který se tak dostává na okraj bavící se společnosti, lze reagovat negováním všeho, co skupinu charakterizuje. V takové situaci je snazší nařknout z nesrozumitelnosti, nevhodnosti, neslušnosti atd. jazyk. Jinou možností reakce na cizost tématu a spolu s tím na nezvyklé výrazy, navíc předvedené ve spontánním projevu, je osvobozující smích (nikoli výsměch), jímž se posluchač zároveň se skupinou sblíží. Pozitivní roli smíchu nebo alespoň úsměvu při pozitivní komunikaci nelze přitom docenit.

Smíchová reakce má v takových případech (a domníváme se, že vždy při humorném vyjádření), několik etap, a to nikoli v čase, ale ve vztahu mezi komunikanty. Produktor může mít zájem vytvořit sdělení tak, aby zaujalo (zájem velmi uvědomovaný, ale často neuvědoměný), pobavilo, který nějak realizuje v textu. Intence ale nemusí být přijata. Podstatou totiž není záměr, ale jeho interpretace receptorem, který (na základě vlastních osobnostních rysů a okamžitého duševního stavu) humor vnímá a následně vítá nebo naopak odmítá: může ho pokládat za nevhodný, za znevažující vzhledem ke své osobě nebo tématu atd.

Pokud jde o aktuální situaci, situaci spontánního mluveného projevu, celkem nic se neděje. Možnost smíchové reakce na nezvyklost původně slangových výrazových prostředků je však také záměrně využívána. Stává se způsobem vytváření veřejných textů které mají za cíl především nebo také pobavit. V mluvené podobě to vidíme při různých vyprávěních vynášejících na veřejnost soukromé vzpomínky (v nich bývá slangových prostředků méně, protože masivní nasazení by narušilo srozumitelnost), v zábavných pořadech s kontaktem publika. V psané podobě jde o nejrůznější převyprávění až překlady standardních příběhů včetně pověstí a jiných kulturních témat, pohádek nebo opět vyprávění o konkrétních situacích. V takových textech je naopak slangismů velmi mnoho, protože texty jsou pečlivě připravené a zřejmě postupně upravované tak, aby zaujaly právě jazykem. Takové texty se objevují jak v různých zájmových materiálech, ale i v časopisech a knihách, které mohou mít široký, předem neomezený okruh čtenářů. Samo užití slangu k pobavení čtenáře je analogické podobnému využívání až zneužívání dialektu. Ten však je nápadný nejen slovy, ale i hláskoslovím a morfologií, takže celé dialektové texty jsou dnes méně srozumitelné; kromě toho je v současnosti dialekt chápán jako něco mizejícího, omezeného na okrajové, spíše venkovské prostředí. U slangu je to jiné: je stále živý a obrozuje se, příslušnost k mnohým zájmovým skupinám může být i prestižní záležitostí. Kromě toho jsou ve slanzích výrazné jen lexémy, zatímco ostatní charakteristiky nejsou ustálené, takže je v psaném textu standardizované jazykové pozadí obecné češtiny, ev. drobných signálů některého jiného nespisovného útvaru národního jazyka, dostačující.

Snaha rozesmát je nepochybně podstatná při textech, na nichž chceme tvrzení předcházejícího odstavce dokumentovat, na textech vydávaných v hantecu. Nebudeme se zde zabývat jeho podstatou, konstatujeme jen, že jde o specifický slang pokládaný za typický pro Brňany; původně mluva periferie, živá zejména v tradičních částech města,

byla přijata a adaptována přibližně v 60. letech 20. století skupinou mladé neformální umělecké sféry Brna a odtud získala i určitou prestiž jako signál identifikace s jejími uměleckými úspěchy. Je dnes uvědomovaným symbolem města funguje a zájem o ni nemizí. Brňané si část lexémů patřících do hantecu osvojují díky rodinné tradici, jiné však zřejmě našly nový život právě přes texty v hantecu záměrně vytvořené. Poznat, jakými cestami se to které slovo dostalo do individuálního slovníku, však neumíme, ostatně je mnohdy těžké se i na znalost slov zeptat: objevují se náhodně, ale "hodit kus hantecu" dovede na požádání málokdo (k této problematice viz Krčmová 1997).

Mluva plotny, sociální skupiny stojící na okraji společnosti Brna počátku 20. století, a na ni navazující "štatlařština", předchůdce dnešního hantecu, se staly materiálem pro stylizaci textů již dříve. Zaznamenáno je několik "rozhovorů" v mluvě plotny, které dokládají v Nováčkové knize (1929) autentičnost poznatků, s nimiž operuje, s potěšením ji využilo i několik ukazek v časopise Hantýrka ze 30. let. Už v této době máme (i při omezenosti materiálu) k dispozici čtyři typy psaných textů, kde je záměrně brněnských nespisovných prvků užito.

V následujících příkladech pro lepší orientaci zvýrazňujeme specifické prvky včetně nespisovných výrazů, jež jsou rozšířeny na větším území, tučně, hláskové a tvarové prvky dialektu navíc podtržením; kvantita *i/i*, *ú/u* v mluvě města kolísá. Nezvýrazňujeme rysy, jež jsou signálem skutečné nebo stylizované primární mluvenosti textů (zejména uvolnění větné stavby). Texty citujeme bez úprav.

Jde o tyto typy:

I. Záznamy - snad víceméně autentické - úryvků promluvy.

... *povídám, ale jó, tak si to rozdáme. A hned, **cás** mu **ju** po **tlamě**. Natahl se jak vidlička a když viděl **fíšál** čistó prácu, to víš, né. Pak sem mu zabodl levé **pedál** do **oršálu**, měl **ešče rozšvihnutý gatě** pro plyny... A bylo po serenádě...* (Hantýrka č. 2.)

Tento typ textů nevybočuje z dobových zápisků nářečních textů. Srozumitelnost je ovšem na pováženu, ale zřejmě o ni ani nejde. Nezdá se pravděpodobné, že by bylo hlavním cílem rozesmát pomocí jazykové formy.

II. (Stylizovaná) vyprávění ze života. Užití specifického lexika je ve shodě se stylizací autorského subjektu.

... *To ale bylo, **dvš** sem **makal** s **méblama** u Gerstmana. Popadnu **nachtkastl** a nesu to po schodech **dúle**. Najednou se **votevře šufle**, ne, a přes **gitr**, ne, mezi **schodama** až na **gang** u **forhósu**. Páni, **takové randál!** **Partaje** **vylitnó**, co jako je! Ne. Já stojím a **kómám** taky co je. **Najednó** vidím **jakýsi zelený plátky** na schodech proti mně. **Du k temu** a **tři kola**. **Shaftnu jich** a do **čepice** s **nima**..* (Hantýrka č. 3.)

V tomto textu je míra ozvláštňení omezená, důležitý je obsah, který lze (až na výraz **kolo** - stokoruna) snadno pochopit. V dalším textu se ostatně motiv rozvádí a sama částka není zase tak důležitá. Ani zde není patrně primárním cílem rozesmát čtenáře pomocí jazyka.

III. Převyprávění textů známých odjinud - obsah je tedy identifikovatelný, zajímavosti mu přidává forma, ev. i představa, že nositel okrajového typu mluvy vůbec takovou tematiku zná. Cílem volby lexémů je kontrast, který zaujme a může rozesmát.

... *Ti pobočníci tam hned **frukli**. Zaklepali na dveři a ten jeden z těch třech, takové **lagricové** hrbáč, jim **yotevěřel**. Ty pobočníci carovi hnedka vydělali ten zlaté **yorech** a z ně tu **yocelovó blechu**. No a natáhli **ju**. Páni. **Blecha skákala primovně**. A všichni na to **kómali**. "Tak co, dovedete **ufachčit něco lepšího**?" **zeptál** se ten pobočník **těch třech muklů**... (Hantýrka č. 1.)*

Autorem poměrně dlouhého textu vyprávějícího o tom, jak muzici carovi okovali blechu, že zřejmě sám Nováček (text není podepsán). Typických lexémů je minimum, dialektolog naopak ocení velmi dobrou úroveň stylizace specifík mluvy mimo vlastní lexikum.

IV. Texty určené pro veřejné předvedení, podstatou je nezvyklost jazyka (téma je nicotné, irelevantní).

... *P. Nechoť na nás s takovó **flignó** a nenech se **yo ty mary** tak **kchajlovat**. Už **su tři dny štyr jak ficmajor**.*

*B.: Jo, Terinka je na prádlo **špórovitá**. U ni se ty **vrany držíjó**.*

*P. Esli **nenavališ němiň topl**, tak **hodim zase fusaklu do frcu** a máš. No né, **Bobišu**?*

*B. (varovně): **Škrk do křa!** Negdo k nám **typlčí**.*

*P.: Co **máš fédry**? **Šak sme akorát** všichni **fronk!** **Není to ten nové šakal** z našeho **pecirku**?... (Hantýrka č. 2.)*

Úryvek z textu skeče pro rozhlas má splnit zábavnou funkci, nemůžeme však zjistit, zda byl také zvukově realizován a jaká byla pak úroveň celku. Podobného typu jsou dobové kabaretní popěvky. Specifického výraziva je v takových textech poměrně hodně, aby byl humorný účinek zajištěn.

V dostupném materiálu je poměrně nejvíce textu typu I a IV, časopis však zanikl dříve, než mohly doklady narůst, a jiné zdroje neexistují.

Je nečekané, že z dané doby nemáme doklady na užití prvků brněnštiny v krásné literatuře; ve starší době jsou v humoristických románech, jde však o specifickou "starobrněštinu" kombinující německé kořeny slov s českou slovtvorbou a gramatikou (srov. Krčmová 1993). Zřejmě to neodpovídalo tematice a dobovému kontextu.

Další generace již zacházejí s podobným materiálem, novodobým hantecem, jinak. Od konce 60. let obíhaly v Brně texty psané v hantecu skupinou přátel sdružující se kolem Divadla na provázku a v Brně legendárního Franty Kocourka nebo skupiny Los Brňos. Původně byly opisovány, publikace se dočkaly až ve 2. polovině 80. let v podobě neveřejného materiálu folkové skupiny Karabina. V jejím repertoáru bylo i několik textů výrazně hantecem ozvláštňených, které zřejmě kromě exkluzivnosti navozovaly i kontakt s brněnským publikem. V 90. letech pak vzniklo několik knih psaných programově v hantecu, v nichž je jazykový materiál původně patřící zájmové skupině využit komerčně. Na rozdíl od 30. let tu scházejí záznamy autentických rozhovorů,

mimořádný podíl mají naopak převyprávění odjinud známých témat. Vedle obecně známých textů *Jak skalil Žanek Husuj* a *Mlata na Bílendě* jsou v publikaci, o niž se zde opíráme - podobných knih vzniklo několik - i převyprávění pověstí (*Vo brněnským kolcu*, *Proč só fiály na Starým rathausu šédrem*), pohádek (*Vo fišlařovi a fišli*, *Vo Žankovi a Mařce*, *jak čórovali pernikové hajm* apod.) a další látek (např. *Ilja Muromec - bohatýr nad bohatýry*, *Hantec vo tem, jak Kryšta Kolumbůj zmákl něvětší bódu svýho života*). Dále tu nacházíme vzpomínková vyprávění z dob slávy brněnské bohemy nebo kratší historky ze současnosti, a také něco anekdot a materiál dokládající využití hantecu v obchodě. Důležité přitom je, že zvláštnost lexika se stává podstatou celého textu, nezvyklé výrazy jsou kumulovány do absurdna a ani přiložený slovníček někdy neumožní zcela pochopit obsah sdělení. Mízi ve starší době přítomné texty víceméně dialektologického charakteru, více se prosazuje osobnost tvůrců. Okruh autorů se zřejmě rozšiřuje, objevují se nová jména a není vyloučeno, že tito lidé vkládají do textů i svá autorská slova a spojení slov. Výsledkem jejich činnosti není text literární, ale exhibice jazyka, především lexika, jež může čtenáře naujmout nebo i pobavit. Oko lingvisty ovšem vidí, do jaké míry jsou samy texty vnitřně rozporné, autoři preferují větnou stavbu blízkou psanému jazyku, střídají nefunkčně výrazy čistě spisovné nebo i knižní s výrazně slangovými, zápolí s grafikou, protože ne vše lze zapsat při využití zautomatizovaného pravopisu. A zrušit pravopis zcela nelze, protože text by už nebyl čitelný. Alespoň jako ilustraci připojujeme tři krátké ukázky; všechny tři jsou stylizované příběhy ze života.

... *Ěště jeden **betálné zvonek** vám **hóknu** - je **yo jedné úplně goldnové koc**, **kerá se taky dostala vomylem do šaskecu**. **Borci** měli v jednom **kéru pěkné pařák**. **Dyž se glgá**, tak se **vygómajó těžký prygle**. **Jim se zrodil v makovici nápad**, že se dá sjet panelák po schodech na **bretlách**. **Lohli se yo bombu napeca**, že to dva **zmáknó**. Na schodech se ale potkali s **jednó koc**, **kerá tam razila s nákupem a zramovali ji čapu**. **Retung ju** musel **vottahnót do špitlu** a tam si **ju nechali**. **Druhé den**, až se **borcům** po té **pařbě** rozbřesko, **kópili pugétu a mazali za tó koc** do **nemálu**. **Koc tam ale nebyla**. Tak **hodili sondáž u dochtora**, kde ta **koc** je, že **ju dó** navštívit a že se jí **dó** za **něco yomluvit**. No a **yon jim hókli**, že **ju** museli **vodlifrovat do šaskecu**, že měla **taky něco z budkó**, protože **furt hlásila**, že **pré ju zramovali** na schodech lyžaři... (Velká kniha lohecu, s. 89)*

... *Za **téden**, když **holdegrón dohópal svoje**, **vlítly na plac** **yostatní šupiny a fachčily vasr bely**. U **rybcu radovanec** a **aplauš jak hrom**. **Rybec** byl **poseté futrem**. **Kapřiška** si **cpaly bauch**. **Fišpolda skásl diplom** a k **temu nějakó tu flanděru** a byla **čurina**. Mezi **čumilama** **čumal fišmon**, **kerýmu hókali** **Nepřejka**. A když zas **šupiny valily tóčo**, **hókli** **Nepřejka svýmu véhlupkovi**, aby **přítáhl** **podběráki**. A jak **šupina vyhópla z vasru**, **naštymoval** **podběrák** a **šup - kapřiško** bylo v něm. Jak to **zblikli yostatní fišmoni**, **praškli s cajkem do křa**, **lapli** **podběráky** a to se **panečku fišlařilo**... (Velká kniha lohecu, s. 145.)*

... *Jak sem byl **podpálené**, **naklapal sem do domášova**, **vyškrabal sukovicu** po **dódomi** a tomu **kýblu špiny přeslečenýmu** za **kemáča** **nasázel na fligr pořádné világoš**. No, asi*

sem to s tím srovnáním do figury trochu přepískl - ten hébl sem mu přemlasknót nechcel a že se mu vysypaly nějaký radlice - beztak to byly jen vyhořelý trámy. Marty nemeškal a nabonzoval to k mlěnu. A to je všechno, pane sudí, co můžu hóknot na svó yobhajobu. (Velká kniha lohecu, s. 133.)

Zcela mezním případem využití slangu jsou pak minimalizované texty, které mají pouze pobavit, texty anekdot. V uvedené knížce, ale i v časopise Trnky-brnky občas najdeme vtípky, kde je hantecem rozměňován vcelku banální a obecně známý žert, který tak získává novou kvalitu.

Za rozvodovým soudcem přiklapala stařka s dědem, perutě se jim už klepaly, vypadali, že už hodijó životu mávačku, moseli si dávat majzla, aby sebo ze schodu nešvihli. Babka hlási: " Pane sódce, už nám to v holpecu moc járů neklape. Děda je hotové bazmek, kolký má gramlavý a já su z něho akorát zralá na šaškec." "A proč šte nepřišli už dávno?" ptá se soudce. "Ale nechceli sme šropům dělat pasovó dóznu a měli sme fédry, že nás lapnó za fligr a vyracijó z kéru. Tak sme s rozvodem čekali, až všichni zakalijó. (Trnky-brnky 1996, č.5; k textu je připojen slovníček 8 výrazů.)

V 90. let 20. století máme i doklady na užití typických prvků sledované mluvy v krásné literatuře (Jiří Kratochvíl), kde zvýrazňuje dobový, místní a sociální kolorit vyprávění. Jde o jednotlivosti nevymykající se principu jazykového ozvláštňení podobných děl, cílem určitě není pouhé pobavení čtenáře.

Námi sledovaná mluva dává ještě jednu dříve nevyužitou možnost - v reklamě. Jde o reklamu obrácenou k obyvatelům Brna (bilboardy, jídelní lístky ap.) nebo propagující brněnské výrobky (reklama na pivo Starobrna). Nemůžeme posoudit, zda je to účinné, smích to však vyvolat může.

Slang, mluva sociální skupiny spojené silnými osobními vazbami založenými na společných prožitcích, se tak nejen dostává mimo skupinu, ale je i využit a zneužit. Svou zvláštností by měl přitáhnout pozornost, měl by pobavit. Otázkou však je, zda tuto funkci může beze zbytku plnit v situaci, kdy se stává jeho užití ekvilibristikou slov bez podstatné složky každého dobrého textu, totiž bez novosti nebo zajímavosti obsahu.

LITERATURA:

- HUBÁČEK, J. Slang, in KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. (eds.), *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha : NLN 2002. Tam další literatura.
- KRČMOVÁ, M. Brněnská městská mluva - odraz kontaktů etnik. *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity*, A 41, 1993, s. 77-86.
- KRČMOVÁ, M. Hantýrka jako jazykový reprezentant města, in KLIMEŠ, L. (Ed.): *Sborník přednášek z 5. konference o slangu a argotu*. Plzeň : Západočeská univerzita 1997, s. 48-53.
- KRČMOVÁ, M. Jazyk města, v němž žijeme. *Universitas* 1995, č.1, s. 65-68; č. 2, s. 66-70; č. 3, s. 67-71; č. 4, s. 67-71.

NOVÁČEK, O. Brněnská plotna. Brno 1929.

Příklady byly vybrány z těchto pramenů:

Hantýrka. Literárněvědná revue pro studium argotu, slangu a řeči lidové vůbec. Brno 1935 - 1936; vyšlo jen 6 čísel, navíc poněkud vybilěných cenzurou.

Trnky-brnky, roč. 1996, č. 5.

Velká kniha lohecu. Jelínek-Čiča, P. (ed.). Brno : Records 2001.